

TABORIŠČNIK

NEDELJSKA IZDANA

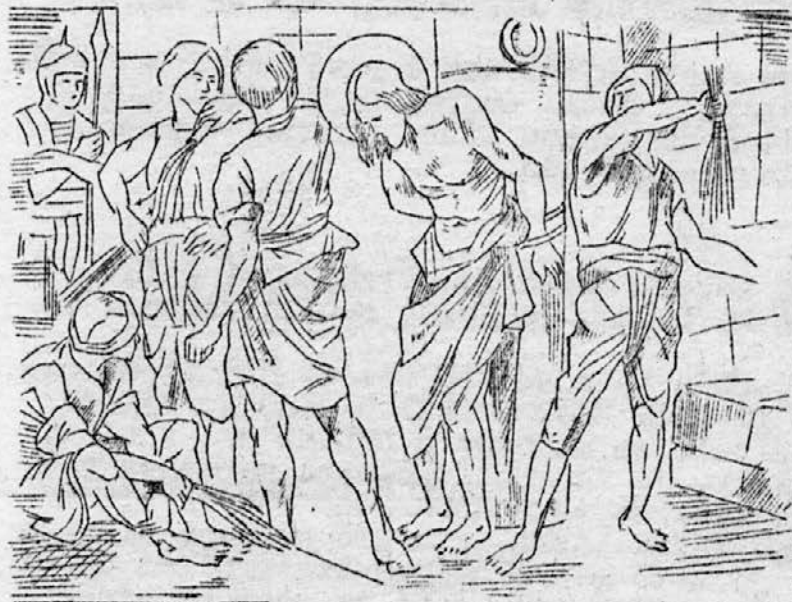
Štev. 82. Leto II.

ŠPITAL NA DRAVI

Nedelja 23. marca 1947.

KI JE ZA NAS BIČAN BIL

(Postno razmišljanje).

Ni na svetu najhujše telesno trpljenje, vse bolj razjeda srce, kar duša trpi. Vendar se ljudje, vsaj na prvi pogled, telesnega trpljenja skoraj bolj kot duševnega bojimo. Naše telo je od Boga ustvarjeno tako, da se bolečini, ki mu grozi, često že kar podzavestno poskuša umakniti in se mu često tudi umakne. Pač dokaz, da je tudi naše telo ustvarjeno za srečo in trpi le radi izvirnega greha, grehov človeštva in svojih lastnih. Še vse manj je bilo trpljenje za telo našega Gospoda Jezusa Kristusa nekaj pri-

jetnega, ampak je vsako bolečino še bolj kot navadni ljudje bridko občutilo. Nekaj tega Gospodovega telesnega trpljenja si bomo ogledali, le nekaj, ker vsega je mnogo, mnogo.

I.

Ostanek noči od velikega četrтка na veliki petek po nočnem zaslišanju in obsodbi je prebil naš Zveličar na dvorišču velikega duhovnika Kajfa. Ta del noči je bil za Gospoda poln hudega.

1. Po smrtni stiski na Oljski gori, po surovostih, ko so ga prijeli in na poti v Jeruzalem ter po brezobzirnostih pri krivičnem sojenju je bil Zveličar zelo izčrpan. Komaj se je mogel obdržati še na nogah in še huda žeja ga je mučila. Kako si je zaželel tihega kotička, da bi mogel vsaj mirno leči, raztegniti svoje ude in zaspati kjerkoli že. Pa Judje mu niso dali miru in mu niso privoščili tihega kotička. Na dvorišču je moral na utrujenih nogah stati in tam trpeti mnogo novih muk. Ni bilo človeka, ki bi imel usmiljenje z njim in bi mu privoščil vsaj kozarec hladne vode. Stati je moral in čakati, kdaj si bodo gospodje izmislili kaj novega hudega.

2. K vsemu temu je pristopil še občuten hlad in mraz pomladanske noči. Hlapci in vojaki so zakurili na sredi dvorišča ogenj, si napravili žerjavico, ker je bil mraz, in so posedli okrog, da so se greli. Gospod pa je moral le za silo oblečen stati na mrzlih kamenitih ploščah dvorišča in se je tresel in trepetal od mrazá. On, gospodar vseh stvari bi zlahko to noč trpljenja ustvaril prijetno pomladansko noč. Pa je hotel tudi to bridkost sprejeti v načrt svojega trpljenja, da bi mu ničesar ne manjkalo. Hotel je na lastni koži občutiti, kar so trpeli ubogi ljudje po raznih taboriščih, kjer so

skoraj brez obleke v mrzlih zimskih nočeh mirno stoječ v pričo povdivjanih zločincev čakali mrzle smrti.

3. Končno so se sodniki le spomnili na Jezusa. Pa ne, da mu olajšajo položaj, ampak da ga spravijo v ječo. Ustno izročilo namreč trdi, da so Gospoda odpeljali v ječo do tedaj, da se zjutraj visoki zbor zbere k novemu zasedanju. V tesni ječi Gospod zopet ni našel počitka in miru. Njegov položaj bridko lepo označujejo besede preroka Jeremija: "JOKA, PO NOČI JOKA IN NJEGOVE SOLZE SO NA NJEGOVIH LICIH, NIKOGAR NI OD VSEH NJEGOVIH DRAGIH, DA BI GA TOLAŽIL; VSI NJEGOVI PRIJATELJI GA ZANIOUJEJO IN SO MU NEPRIJATELJI. ZATO PLAKAM IN MOJE OČI TOČIJO SOLZE, KER JE DALEČ OD MENE TOLAŽNIK, KI BI POŽIVIL MOJO DUŠO; MOJI SINOVI SO POKONČANI, KER JE ZMAGAL SOVRAŽNIK." (Žal 1.2, 16.)

V takem položaju je nastajajoči dan s prvim žarkom skozi zamreženo okno pozdravil Gospoda v ječi. Gospod pa je velikodušno v svoji zadnji jutranji molitvi nebeškemu Očetu ponudil trpljenje velikega petka za rešenje človeškega rodu.

II.

V sodno postopanje zoper Jezusa je strahopetni Pilat vključil strašno bičanje. Da bo bičan, je Jezus svojim učencem že naprej napovedal.

1. Bičanje je zelo huda in sramotna kazen. Bičali so navadno le sužnje, morilce in živali. Kdor je bil bičan, je bil za celo življenje zaznamovan. Bičali so navadno s šibami ali z biči, ki so bili spleteni iz jermenov, ki so imeli pogosto na koncu bodičaste železne kroglice. Ti biči so telo dotesedno razcefrali in razbili. Pri bičanju kot samostojni kazni, število udarcev ni bilo določeno. Marsikak siromak je zato med bičanjem izdihnil ali ostal celo življenje pohabljen. Bičanega so privezali za roke na visok steber, da je le s prsti nog dosegal tla. Bičanje samo pa so izvršili navadno štirje vojaki.

2. Vse to moramo vpoštevati, če si hočemo vsaj deloma prav predstaviti vso grozovitost bičanja našega Gospoda Jezusa Kristusa. Prišteti pa moramo še to, da je Pilat dal Jezusa bičati zato, da bi vzbudil pri Judih sočutje. Bičanje naj se izvrši z vso grozovitostjo, da bo Gospod čim bolj razmesarjen in razbit. Pa še to, Jezus je imel še posebno nežno in občutljivo telo, ki je vsako bolečino še hujše občutilo.

Gospoda so surovi vojaki razgalili in trdo privezali na steber in že so zažvižgali biči. Takoj je bilo Gospodovo telo vse marogasto od strašnih podpludb. Pod novimi udarci se koža odpre najprej v majhnih ranah, potem se pokaže vedno več širokih in globokih ran. Spet novi udarci začnejo trgati meso in zadevajo prav do golih kosti. Kri brizga na dan in kmalu se krvave kapljice združijo v močne curke, ki počasi zalijejo celo Gospodovo telo, ki se pod strašnimi udarci trepetajoč koplje v lastni krvi. In potem splozi kri na umazani tlak in oškropi steber in okolico.

Takšne grozovite bolečine je vse to povzročilo Gospodu! Najprej tope, potem pa ostre, ki so segale prav do mozga in žgale kot ogenj v udih ter prodrle prav v dušo. Iztisnile so solze iz Gospodovih oči in lahne, komaj slišne vzdihne Gospodovega srca nebeškemu Očetu. Pa krvniki so odnehali šele, ko so se utrujeni naveličali krvi, s katero so bili vsi oškropljeni.

3. Gospoda so odvezali in Gospod je padel ob stebru na tla in obležal brez moči v svoji lastni krvi, omamljen od strašnih bolečin. Kot pohojen črv, brez vsake pomoči ljubeče nege. Nihče se

ne zgame. Kje so sedaj vsi prijatelji iz lepših dni: Peter, Janez, Magdalena, Lazar? Nobenega belzama ni, ni kapljice olja, da bi mu olajšala pekočo rano. Ves svet nima krpe platna za Gospodove rane. Pa Gospod tudi sam noče ničesar, ker hoče tudi telesne bolečine preizkusiti v najvišjih merah.

III.

1. Nam samim je hudo, ki vse to samo premišljujemo. Pa še daleč nismo omenili pekočih ran trnjevega kronanja, ne strašnega križevega pota in padcev pod težkim križem. Kje so potem vse neizmerno telesne bolečine pri križanju samega? Pa že iz doslej omenjenega zadosti spoznamo, da je Gospod neizmerno trpel. Razumemo, da je bil pretresen celo sam mekušni Pilat ob pogledu na razbičanega Gospoda in sočutno vzkliknil: "GLEJTE ČLOVEK!" Ali je sploh še človeku podoben?

2. Mi pa vemo, da ta strašno okrvavljena kepa mesa ni le najnedolžnejši človek, ampak tudi pravi, vsenogočni, neskončno sveti Bog. Hočemo si vtisniti to prežalostno sliko globoko v dušo, da bi nas v skušnjavah, posebno v skušnjavah mesa, pomagala obdržati na pravi poti. In še, opora naj nam bo za one ure, kadar bo nad nas prišel kakšen posebno težek križ.

"ZAHĚJ, STOPI HITRO DOLI..."

Prišel je (Jezus) v Jericho in je šel skozi mesto. In glej, bil je nek mož, Zahej po imenu, ki je bil višji cestninar in bogat. Želel je videti Jezusa, kdo je, pa ni mogel zaradi množice, ker je bil majhne postave. Tekel je torej naprej in splezal na divjo smokvo, da bi ga videl,...

Ko je Jezus prišel na ono mesto, je pogledal gori in mu rekel: "Zahej, stopi hitro doli; zakaj danes moram v tvoji hiši ostati." In stopil je hitro doli in ga z veseljem sprejel.

To videč, so vsi godrnjali, češ da se je ustavil pri grešnem človeku. Zahej pa je stopil pred Gospoda in mu rekel: "Glej Gospod, polovico svojega imetja dam ubogim in ako sem koga v čem prevaril, povrnem četverno." Jezus mu je rekel: "Danes je tej hiši zveličanje došlo, ker je tudi on sin Abrahamov. Sin človekov je namreč prišel iskat in zveličat kar je bilo izgubljenega. (Luk. 19, 1-10.)

Dragi možje! Prišla je vrsta na vas. Prihodnji teden je vaš, teden vaših duhovnih vaj. Gospod Jezus pojde skozi taborišče in se bo ozrl tudi na te, na vsakega izmed vas, nikogar ne bo prezrl. Tudi tebo bo poklical: "Zahej, stopi hitro doli, danes in ves teden moram v tvoji hiši, pri tebi ostati in ti pri meni, zakaj mnogo ti hočem povedati v zveličanje tvoje duše."

Se boš obočavljjal, ne boš sprejel toplega in prisrčnega vabila svojega Gospoda? Kako bi mogel biti tako lahkomišeln in brezbrizen? Kakor cestninar Zahej boš brez pomišljanja sprejel njegovo povabilo, hitel k njemu in ga z veseljem hvaležno sprejel. Ves pripravljen in voljan mu reci: "Samo govori Gospod, tvoj služabnik te poslušam. Vse kar je bilo kri-

vega v mojem življenju, hočem zravna-
ti, vse kar je bilo zgrešenega hočem
popraviti.

Po dobro opravljenih duhovnih
vajah boš tudi ti slišal in čutil to-
lažilno in sladko Gospodovo zagoto-
vilo kakor Zahej nekoč: "Danes je tej
hiši zveličanje došlo;" - Zato, možje,
ne zamudite vaših duhovnih vaj!

Dar naših mater

V prvi pomladi ga obhajamo.
Saj je bil ta dan za vse človeštvo res
prvi prvi pomladanski dan. Sam Sin
božji je na ta dan zapustil nebeške
dvore in se učlovečil v prečisti Devici.

Nebo in zemlja sta tako dol-
go pričakovala ta dan. Čudež božje
ljubezni se je izvršil, ko je Marija
spregovorila: "Glej dekla sem Gospodo-
va, zgodi se mi po tvoji besedi."

Na kraju, kjer je stala naza-
reška hišica je še danes v kapeli z zlatimi črkami zapisano: Tukaj
je Beseda meso postala.

Ta dan je praznik naših mater. Besede pa, ki jih je ob
tej priliki spregovorila Marija: Glej, dekla sem Gospodova, so
njih življensko geslo.

Neskončna božja modrost in previdnost v njih ustvarja
nova življenja. Vsako tako življenje pa pomenja za mater trplje-
nje, bolečino in skrb, pa tudi novo srečo in veselje.

Kolikokrat pomeni za mater odlok božje previdnosti in
modrosti, da naj se v njej prebudi novo življenje, nevarnost za
njeno lastno življenje, za njeno zdravje, pa kljub temu govori z
Materjo božjo: Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji be-
sedi. Saj ve, da je to sklenila neskončna modrost in previdnost
božja, ki vidi in ve, zakaj je to dobro, bolje, kot naš majhni razum,
ki ne vidi niti preko meje enega dne.

Kolikokrat pomeni začetek novega življenja bolečo skrb,
kje bo obleka in hrana, kako bo mogoče otroka spraviti do dostojnega
življenja. Odreči se bo treba prenekateri zabavi, razvedrilu, dru-
žbi, časti, neprestano delati, nase popolnoma pozabiti. Pa mati ve,
da je težki križ vzela nase, ko je sklenila zakon in po Marijinem
zgledu spet govori: Glej, dekla sem Gospodova, ker ve, da je to
volja Boga, predobrega in premodrega Očeta.

Da, take matere obhajajo na praznik Marijinega oznanenja,
ob spominu na učlovečenje Sina božjega svoj god in svoj praznik
po pravici.

Nezaslužena zunanost pa je to praznovanje, za tiste,
ki ne gredo za geslom, ki ga je dala Božja Mati: Glej, dekla sem
Gospodova. Za take, ki na poziv božji, da spet nase vzamejo žrtev
materinstva, rečejo: Ne maram odlok božje modrosti in previdnosti,
po moji človeški pameti ni moder, je brezumen. Stane me lahko zdrav-
je, življenje. Kje bom zmogla stroške, kje bom vzela sredstva!

Ne maram posabiti nase, hočem živeti, uživati. In vzamejo
sv. zvezi, ki so jo skelnile, od Boga dan namen in jo naredo za
orodje čutnega uživanja in nič več.

Kako pač mora biti takim materam na materinski dan ob pre-mišljevanju Marijinih besed: Glej, dekla sem Gospodova.

Slovenska mati, ki imaš Božjo Mater za svojo Kraljico in Mater, ali jo imaš tudi za vzornico?

Ali znaš po njenem zgledu brezpogojno zaupati božji mo-drosti, previdnosti in dobroti, pa naj bodo okoliščine še tako trde in brezupne. Ali znaš iz te roke božje sprejeti vse, kar On sprevidi za dobro.

Ali znaš res iskreno in ponižno vedno reči Bogu: Glej, de- kla sem Gospodova.

Če to znaš, potem je ta dan zares tvoj pravi praznik, pra- znuješ ga po pravici in praznuj ga z veseljem in ponosom.

ŽIVLJENJE BOŽJIH OTROK

Postati moramo podobni bratu Kristusu.

Božje življenje, ki nas dela podobne bratu Kristusu, moramo v sebi množiti. Čim bolj bo to življenje po- množeno, tem bolj bomo podobni bratu Kristusu.

Ali vemo, kaj je življenje.

Beseda življenje nam veliko pove. Več kot si v prvem trenutku moremo predstavljati. Življenje je delovanje, je gibanje, je rast. Življenje v naravnem redu je nekaj tako velikega, da se do sedaj še nobenemu učenjaku ni posrečilo kako mrtvo stvar obuditi k življenju. Človek lahko komu življenje podaljša na umeten način, nobenemu bitju, ne rastlini, ne živali, pa ni mogoče življe- nja vrniti ako je enkrat zamrlo. Življenje je velika skrivnost.

Ako nam beseda življenje že v naravnem redu toliko pomeni, koliko nam pomeni šele v nadnaravnem redu, v redu milosti.

V nas je božje življenje. Kristus - naš brat - nam ga je zaslužil in dal. Življenje ni mrtvilo. V življenju vidimo nek razvoj, napredek, rast. Ako kdo hira, pravimo, da životari. Bolniku, ki ga je bolezen zelo zdelala in ki vsak trenutek pričakuje smrti, pravimo živ mrlič.

V nadnaravnem redu, v redu milosti ne sme biti v nas živo- tarenja. Nihče nima vedno iste stopnje posvečujoče milosti božje.

Milost božja v njem raste ali pa se manjša. Kdor z njo ne sodeluje, jo lahko zgubi. Polnost božjega življenja je v Kristusu, našem bratu.

Njemu, najpopolnejšemu vzoru, se moramo bližati. Njemu moramo posta- jati vsak dan bolj podobni. Naj se božje življenje v nas še tako stopnuje, Kristusa svojega vzora ne bomo nikoli dosegli. Lahko se mu

vedno bolj bližamo.

Ko bi se dovolj zavedali!

Ko bi se dovolj zavedali, kako potrebno je za rast božjega življenja naše sodelovanje. Kjer ni sodelovanja, tam božje življenje zamira. Zato je pa brezbržnost za duhovne stvari smrt za dušo.

Površni smo in zelo radi ostajamo pri vsaki stvari kar na vrhu. Danes se veliko govori o raznih obnovah in reformah, na bistveni temelj vsake resne obnove pa svet pozablja. Zastonj so vsi ukrepi, zastonj vsa prizadevanja, zastonj najboljši zakoni, ako ne bo dovolj ljudi, ki bodo šli na globoko, potem svet plove v nove vojske in nove revolucije.

Katoličani moramo vedeti v čem in kje je rešitev. Samo v krščanskem življenju. Bistvo krščanskega življenja pa je posvečujoča milost božja.

IZ MOLITVENIKA

STARE IN NOVE ZAVEZE - KNJIGA PSALMOV.

Psalm 50.

Znani spokorni psalm, ki ga je menda zapel kralj David potem ko mu je prerok Natan predočil njegov težki greh. - Cerkev ga rabi pri opraviilu za rajne in veliki tedn. Ta psalm je zares lepa spokorna pesem, ki sijajno izraža čustva spokornega grešnika.

Usmili se me Bog po svoji milosrčnosti
po svojem obilnem usmiljenju izbriši mojo pregreho.
Popolnoma me operi moje krivde
in mojega greha me očisti.--

Zakaj svojo pregreho spoznavam,
moj greh mi je vedno pred očmi.
Zoper tebe samega sem grešil,
kar je zlo pred teboj, sem storil,
kaže se, kako pravičen si v svojih mislih,
kako natančen v sodbi.

Glej, v grehu sem rojen
grešnega me je spočela moja mati.
Saj si vesel odkritega srca,
modrosti me učiš po notranje. -

Pokropi me s hisopom in očiščen bom;
operi me in bolj ko sneg bom bel.
Daj, naj začujem radostni in veseli spev,
vzradovale se bodo kosti, ki si jih potrl.

Obrni svoj obraz od mojih grehov proč,
vse moje pregrehe izbriši.

Čisto srce, o Bog, mi ustvari,
močnega duha v meni obnovi.
Ne zavrzi me izpred svojega obličja,
svojega svetega duha ne jemlji od mene.

Vrni mi veselje, ko me rešiš,
v plemenitem duhu me utrdi!
Huđobne bom učil tvojih potov
grešniki se k tebi vrnejo.
Reši me kazni za prelito kri, o Bog, Bog rešitelj moj
naj moj jezik veselo slavi tvojo pravico.

Gospod, odpri boš moje ustnice
moja usta bodo oznanjevala tvojo hvalo.
Saj nimaš veselja nad daritvami,
če bi ti daroval žgalno daritev, bi je ne sprejel.
Moja daritev pa, o Bog, je potrđ duh,
strtega in ponižanega srca, o Bog, ne zametaš.

Daj Gospod, zaradi svoje dobrotljivosti do Siona
pozidaj spet jeruzalemske zidove.
Tedaj boš sprejemal daritve pravičnosti,
žgalne in cele daritve,
tedaj ti bodo na oltar pokladali žrtve.

SV. TOMAŽ AKVINSKI

K Tomaževim predavanjem so iz vseh dežel Evrope vreli v Köln v takem številu, kakor ga mesto do tedaj še ni videlo. Takrat je pričel Tomaž tudi s svojim pisateljskim delovanjem pri čemer je neredko narekoval trem ali štirim pisarjem hkrati. Za branje ali pisanje pa se je pripravljaval vedno z molitvijo; in če je naletel na težko ali na težavno mesto n.pr. v sv. pismu, ki ga je razlagal, je združil z molitvijo še post, da bi prejel razsvetljenje od "Očeta luči". Svojemu sobratu Reginaldu je priznal nekoč, da si je pri nogah Križanega in na stopnicah oltarja naučil več kakor iz vseh debelih knjig.

Po vsam obširnem in nenavadno duhovitem in temeljitem pisateljskem delovanju, v čemer ga je občudoval ves svet, je ostal Tomaž ponižen. Življenjepisi pravi, da ga je nekoč božji Zveličar pred njim zamaknjenega vprašal: "Tomaž, ti si vredno in vse prav o meni pisal, kakšno plačilo hočeš za to?" In Tomaž mu je odgovoril: "Nobenega drugega, kakor tebe, Gospod!" Nekega dne je Tomaž bral na glas pri mizi. Prior pa ga je med branjem popravil, ker da je izpregovoril neko besedo nepravilno. Tomaž je popravil besedo in nadaljeval. Po jedi so ga sobratje karali, češ zakaj je to storil, da je vendar tisto besedo izpregovoril prvokrat pravilno. Tomaž je ljubeznjivo odgovoril: "Na tem je malo ali nič, kako se tista beseda izgovori; toda na tem je veliko in sicer zelo veliko, da zna menih ubogati." Papeža Klemen IV. in Urban IV. sta mu ponujala visoke časti, škofovske in nadškofovske stolice, toda njegova ponižnost jih je zmagovito odklanjala.

Neverjeten napor pri duševnem delu je izpodkopal prezgodaj Tomaževe telesne moči. Predstojniki so ugodili njegovi želji, ko je prosil, da bi se smel podati v Neapel in se tam v samoti pripraviti

na smrt. Toda že po kratkem odmoru ga je poklical papež Gregor X. na vesoljni koncil v Lion. Tomaž, čeprav bolan in slaboten, je sledil klicu namestnika Kristusovega. Toda že na potu tja ga je poklical k sebi sam Kristus v samostanu Fossanuova dne 7. marca 1274 - pred 672 leti. Boga ga je kakor v življenju, povelečal tudi po smrti z velikimi čudeži. Papež Janez XXII. ga je leta 1323 prištel med svetnike, Urban V. počastil z naslovom Doctor angelicus (angelski učenik) in Leon XII. z nazivom patrona vseh katoliških šol, posebno katoliških visokih šol.

Spisi izpod Tomaževega neumornega peresa so naravnost ogromni. Naš številom moramo stremeti tembolj, če se zavedamo, da je Tomaž umrl mlad, niti 50 let star. Spise delijo na pet delov. V prvo vrsto postavljajo Aristotelove komentarje, med katerimi je 12 knjig o metafiziki. V drugem delu so ekzegetični spisi, to so razlaga k posameznim knjigam svetega pisma stare in nove zaveze. Tretji del obsega sistematične spise med njimi sta najbolj znana in važna "Summa contra gentiles, in Summa theologiae. To delo Summa Theologiae je najpomembnejše sistematično delo Akvina in sholastike sploh in ga zaradi čudovite arhitektonike primerjajo z gotskimi cerkvami srednjega veka. V četrtem delu so Questiones - vprašanja. Peti del obsega 50 manjših spisov (Opuscula).

Tomaž je znan tudi kot religiozni pesnik. Njegova pesem je n. pr. vsem znani liturgični spev: Tactus ergo. Čudovita je njegova sestava brevinnega oficija in mašnega formularja za praznik sv. Rešnjega Telesa.

V Tomažu, ki je delal na svoje sodobnike vtis izrednega učenjaka ter obenem svetega, skromnega in ljubeznjivega človeka, nam pa stopa naproti tudi z znanstveno dogmatično uresničen in dosežen uspeh pri stremljenju po raziskavanju in spoznanju naravnih in nadnaravnih resnic. Odtod Tomaževa skrbnost v postavljanju problemov, globina in jasnost misli in dokazovanja stvarnost in neosebnost njegovega podajanja. V prvi vrsti je bil spekulativno metafizičen genij. Vendar je, čeprav drugače kakor njegov učitelj Albert Veliki, podajal smisel za opazovanje tudi na psihološkem, etičnem in sociološkem polju, ter svoj sestav empirično podzidal. Sicer prevladuje v njegovih spisih strogi razum, vendar veje iz mnogih mest njegovih bogoslovnih del tudi topel mističen diš. Splošno priznan in občudovan je Akvinčev brezprimeren talent za sogledanje in sovzporanje posameznostnih spoznanj v veliko znanstveno celoto. V njem je združena tudi samostojna univerzalna delavnost ob ogromni energiji za razmišljanje in z izrazitim razumevanjem za sestaven studij virov. Tomaž je tudi največji poznavalec Aristotela in njegov najboljši razlagalec, v vsem srednjem veku. Njegovo veliko duhovno zgodovinsko dejanje je sinteza Avguština in Aristotela v filozofiji in teologiji. Na dogmatičnem polju pa se kaže Tomaž kot genialnega poznavalca velikega Avguština, stoji pa tudi, bolj kot njegovi sodobniki, posebno v Kristologiji (nauku o Kristusu) pod vplivom grških cerkvenih očetov. More se govoriti pri njem celo o nekem humanizmu, v kolikor je vpletal v svoje filozofske in teološke spise citate iz Homera, Ovida, Cicierona, Seneke, Salusta, Livija itd.

To je ob kratkem lik Velikega Tomaža Akvinca. Kaj naj rečemo še ob njem? To: Velikanski Tomažev duh je priča skladnosti med resnično vedo in vero, njegova silna znanstvena trdnost ob angelski svetosti pa je za vse čase klic razumnikom, da je krepost znanosti v prid, nenravnost pa v kvaz. Sv. pismo pravi: Gospod je dal modrost njim, ki pobožno žive. (Sir. 33, 37).

MEČ NA POTI DOMOV

(Nadaljevanje).

Meč je bil tak, kakršne so tedaj nosili pripasane študentje v Padovi, Bologni in tudi v Pragi. Domišljavi fantje so ga največkrat nosili samo za okras. Vendar so ga te vročekrvne študentske pesti le prepogostokrat znale sukati tudi pri svojih skoraj vsakdanjih prepirih in sporih. - Tale meč pa, ki je bil na bazaltnem gradu v stolpni sobici, je imel na bleščečem rezilu prav poseben napis:

Matri Dei - Materi Božji.

Materi božji? Kaj ima vendar opraviti ostro morilno orožje s Kraljico miru?

Zraven napisu je bil v jeklo vrezan grb. Krempelj roparske ptice... Rapiirji (kratki meči) in viteške bojne rokavice so visele pos temi, med njimi pisani trakovi in suhi venci iz hrastovih listov. Kot nagrado so jih gotovo prinesli v domače stolpne sobice zmagovalci v raznih bojih. Debele, vse zaprašene knjige so bile zložene po policah. Na hrbtu so imele bleščeče zlat napis: Corpus juris. (Zakonik). Rapiirji in knjige, obrabljeni pereshniki in stekleničke za črnilo in vse mogoče risbe in slike na steni in po omarah, vse je kazalo, da je v tej sobici kot v nekakem počitniškem gnezdecu, prav do te večerne ure stanoval mlad fant z visoke šole.

Zdaj pa so v tem stolpnem prostoru ležali suknjiči in čevlji vse navskriž. Omare so bile odprte. Kapa z valujočim nojevim perjem je bila tam na stolu. Po mizi so bili razmetani peresi in barvasti svinčniki. Cela stolpna sobica je kazala tako podobo, kot bi njen stanovalec že jutri hotel vzeti v roke popotno palico.

Skozi okno pa je bil v tisti pozni uri krasen razgled. Gozdovi zahodne Źeške so se črno obrobljeni čudovito odražali v nastajajočem večeru. Tako daljni, tihi in polni slutenj so bili. Sonce je še zadnjič poslalo cel ognjeni snop, potem pa je začelo zgublјati svoj blesk in sij in počasi kot goreča krogla tonilo daljnim gozdovom v naračje.

Na gradu pa je ob tisti uri v dvorani dedov pri oknu stal cvetoč mladenič. Oblečen je bil čisto po navadi tistega časa. Sanjave oči so se mu potapljale v rdečo umirajočo sončno svetlobo. Ob njegovi strani, tudi pri oknu, je sedela grajska gospa. Tudi njene blage stareoči so hitele za zahajajočim soncem. Roke je imela sklenjene kot pri molitvi. Raz stene nad oknom pa je na oba gledala Marijina podoba. Ta podoba je bila iz sivega peščenca sklesan kip - in ta kip je bil nekaj posebnega: Mati božja je imela v naračju grb. V tem grbu je bil na rdečem polju bel ptičji krempelj. Dete na kolnih nebeške kraljice pa je imelo nad grbom stegnjeno desno ročico, kot bi pravkar hotelo grb blagosloviti. Ta podoba je bila sveža dediščina grajskih gospodov na bazaltnem hribu.

Sedaj je zašlo sonce. V nebesno prostranost pa je trenutek za trenutekom silneje žarela rdečina jesenskega večera.

Nenadoma prekine mladenič molk. Roke stegne proti večernemu nebu in z ognjem osemnajstletne mladeniške duše pravi ženi s snežnobelimi lasmi:

"Le poglej, mati, kakšno bakljo mi je domače sonce prižgalo v slovo."

Materin pogled je zarsnil s podobe Matere božje na kodrastu otrokovo glavo. "Otrok, Krištof, ná to misli, da si zadnji svojega rodu, ki se še odkriva pred podobo Matere božje."

Da, mati, res je! Za vse druge, ki imajo v grbu ptičji ro-

roparski krempelj, je mati našega Gospoda samo še "Marija". Vem to. Če me iz mojega vojnega pohoda ne bo več nazaj v te dvorane in če še Tebe Bog pokliče k sebi, potem se bosta v te prostore, ki bodo ostali brez gospodarja, vselila Lavreta in njen novoverski oče. Nobena usta potem tukaj ne bodo več z ljubeznijo izgovorila imena: Mati božja. Pa saj veš vendar, da prav za Marijo grem v sveto vojsko, ki jo vojskuje Liga. Saj ti dobro veš, kako ti novoverci v dimu in ognju hočejo uničiti vsako podobo sladke Device. Grmade delajo, da sežigajo podobe našega našega Gospoda. O, mati, vse to sem videl v Pragi na visoki šoli. Če se je na cesti oglasila tromba, ki je klicala v Ligino vojsko, veš, mati, so kar v celih trumah hiteli skupaj fantje, ki so še ohranili pravo vero. Saj se sedaj gre za tisto, kar nam je najdražje in najvišje.

In jaz? Poglej, mati, po teh žilah teče vendar kri križarjev! — Pa naj bi se jaz skrival za varne grajske stolpe, ko zunaj po celi deželi doni glas, ki kliče junake skupaj."

Oči lepe gospe so kar visele polne občudovanja na svojem ljubljencu. Fant pa je nadaljeval: "Le poglej, mati, dede tam po stenah le poglej jih, kako vzdigujejo svoje v železne oklope oblečene roke... Kako bi mogel potem še naprej hoditi v to sobo, če bi ostal doma? Nikoli več bi jim ne mogel brez sramu pogledati v poštene oči! Moj Bog, ušesa bi si moral zamašiti, ker se mi zdi, da bi ta stara usta kar grmele name v jezi, da je zadnji, ki je še častno nosil v grbu krempelj roparske ptice, postal strahopetnež, da potomec starih junakov izpred Jeruzalema nosi okoli meč le kot igračo. Ne, mati, tak nočem biti! Veš v tistih časih, ko je železnim možem na tehle slikah še tekla kri po žilah, je šlo za obrambo Svete dežele - to se pravi, samo za prst in kamenje. Danes pa se bije boj proti požigalcem tabernakljev in podob naše ljube Gospe, proti tem zloglasnim Svedom in novovercem. Zato, mati, je na mojem meču v jeklo vrezano: Matri Dei - Materi božji.

Kar dobro se imejte, pero in pravde. Mati, iz svojih študentovskih let bom obdržal samo še svoj meč."

"In če ne prideš več nazaj?" govori stara mati boječe v večerno tišino. "Nič zato. Saj bo moja kri tekla, za kateremu sem iz ljubezni v svoji duši zgradil prostorček že pred davnimi leti... Naj ti, mati navsezadnje povem tudi to!" Prijel je stol, ga primaknil in se vsedel lepi stari gospej nasproti. Globoko je zajel sapo in začel skrivnostno šepetati v večerno tišino...

"Male, ljubke Lavrete iz otroških let nikoli nisem mogel pozabiti. Saj ima vendar tudi ona naš "krempelj" v grbu.

Sedaj mora biti stara devet let, mati, mogoče tudi deset. Odkar je odpadla v novo vero - od tega je sedaj tudi že eno, dve leti - nisem z njo še nikoli govoril. Ko sem se vračal iz Prage, me je prijela radovednost, da bi videl njo, s katero sva se v mladih letih skupaj igrala. Videl sem jo, pa me ni spoznala ne ona, ne vitez, njen oče!

Zdaj, mati, bi ti rad povedal vse. Veš, Lavreta me je nekoč obvarovala precej velike sramote. Takrat sem bil še neumen, preprosto otrok. Povabljeni smo bili k njim na obed. Bilo je veliko gostov. Pa se je zgodilo, da so pozabili name, ko je prišlo pecivo na vrsto. Moj krožnik je tako ostal prazen in ni dosti manjkalo, pa bi bil začel jokati zato. To je opazila Lavreta in mi hitro na skrivaj dala nekaj iz svojega krožnika. Veš, mati, takrat sem jo poljubil in ji rekel: "Ti, veš, če bom jaz kdaj rebil kako ženo, bom kar po te prišel, ker imaš tako skrbno in dobro srce." Poglej, mati, zrasel sem, veliko reči iz otroških let sem že pozabil, tega pa še ne. Lavreta je sedaj novoverka, tistega koščka peciva ji pa kljub temu nisem pozabil."

(Dalje prihodnjič.)